

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v poduk in zabavo.

Izhaja kot priložna „SLOVENCU“ vsakega prvi in tretji četrtak meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: uredništvu „DOMOLJUBA“, Ljubljana, v sosednjih ulicah št. 2. Naročnina in inserati pa opravištvu „DOMOLJUBA“ Vodniškove ulice št. 2. — Naznanila se vsprejemajo in plačujejo po dogovoru.

Štev. 3.

V Ljubljani, 6. februarija 1896.

Letnik IX.

Kaj je novega po svetu?

Najprej pogledimo v *deželne zbornice*. V tem času imel je deželni zbor kranjski 6 sej. Najimenoitnejša pridobitev naše stranke v tem času je ta, da je zakon za odpravo legalizacije od 100 in pod 100 gl. vsprejet. Po dolgih in hudih borbah se je vendar posrečilo, najti večino v deželnem zboru Kranjskem za odpravo legalizacije za malostne zneske. Za našo stranko je glasovalo tudi nekaj Nemcev. — Naš narod bo gotovo z veseljem pozdravil ta sklep, katerega so v gmotno korist našega naroda po tolikih naporih priborili zastopniki katoliško-narodne stranke. Druga za narodno gospodarstvo važna stvar je vinoreja v Belokrajini, o kateri je prav temeljito govoril poslanec župnik Švajger, ki je pozival deželo, naj tudi ona pripomore za nove vinogradne nasade z ameriško trto, ker je stare vinograde uničila trtna uš. »Veliki troški pri nasadu novih vinogradov pa tudi glasno vpijejo kako je treba siromašnemu, večinoma zadolženemu kmetu vsestranske pomoči. Pomagaj, kdor more, da se obvaruje ljudstvo gmotnega propada, da se narod ohrani svoji rodni zemlji. V prvi vrsti pomagati sta dolžni država in dežela, obe se naslanjata na kmetijstvo, z njim stojite, z njim padete, in če kmetijstvo propade, kam država, kam dežela!« Tako je govoril za kmetov blagor vneti g. poslanec. — Poslanec dr. Žitnik pa je govoril za drug držav. predlog, namreč za ustanovitev deželne zavarovalnice proti požaru, toči in živinskim boleznim. V obširnem govoru omenjal je doktor Žitnik, da so proti taki zavarovalnici večinoma le možje, ki si pri zavarovalnicah služijo lepih denarcev v škodo zavarovancev, za tako zavarovalnico pa je občna želja našega ljudstva in pa izgled drugih deželnih zastopov. Taka zavarovalnica mora stati na podlagi vzajemnosti, koder delajo vsi za jednega, jeden za vse. To se razume, da te zavarovalnice so trn v peti denarnim možem, ki prav pogosto to napravo, mesto da bi bila v blagor ljudstvu, rabijo le v svoje sebične namene, da izkoriščajo

in molzejo ljudstvo. Konečno pozivlja g. poslanec, naj deželni zbor kranjski vendar jedenkrat se loti tega prevažnega vprašanja, ker je gotovo, da bi si s tem pridobil opravičeno hvaležnost prebivalstva, ker bi mu znižal stroške pri zavarovanju in premije, zavarovani bi v slučaju nezgode dobili plačilo prav gotovo in kar bi zavarovalnica imela dobička, ostal bi deželi in prebivalstvu v korist. — Poročali so še razni poslanci o vrnanju Vipave in Kamniške Bistrice, o pomnožitvi zandarmerijskih postaj in o nekaterih cestah. Naši poslanci se prav vneto potegujejo za narod in njegov blagor, seveda, liberalni poslanci nagajajo kar morejo in če ni drugače, tudi z Nemci potegnejo, samo da naši predlogi ne obveljajo. Poslanec Tavčar se kaj rad razkorači nad našimi poslanci in jih pita z vsakovrstnimi priimki. Sicer ta »olikani« gospod nobene ne zine, da bi kako surovosti proti nam ne zabrusil zraven. Magari! Njemu je za pravo srečo našega ljudstva tako malo mar ko za lanski sneg.

Kaj pa *koroški* deželni zbor? Nič posebnega. Poročali smo zadnjič, da je zbornica odklonila predlog mil. g. knezoškofa celovskega o vpeljavi veronauka na zgornji realki. Pa glej spaka! Niso se še liberalci dobro zgovorili, kar pride od vlade predloga o ravno isti stvari. Bomc videli, ali bodo liberalni gospodje tudi vladi pokazali roge, kakor so jih škofu. Mislimo, da ne. — Sprejel se je predlog o ustanovitvi zavoda za slepce jednoglasno. Dne 25 jan. je pa zopet mil. knezoškof Kahn z nekaterimi poslanci predložil samostojen predlog o ohranitvi kmetijskih posestev. Liberalci so mu v toliko ustregli, da so ga izročili posebnemu odseku,

Iz družih deželnih zborov nimamo nič posebnega poročati, kakor iz *tirolskega*. 10. januarija stavili so katoliški poslanci predlog, naj se obnovi zveza Tirolske s presv. Srcem Jezusovim, ki je bila sklenjena l. 1796 in ta predlog je obveljal. Pred sto leti namreč za časa Napoleonovega je Tirolska veliko trpela, od severja so nanje pritiskali Barbarci, od juga pa Francozi. V tej

stiski se zatečejo verni Tirolci k božjemu Srcu Jezusovemu in ga prosijo varstva, ter sklenejo z Njim zvezo. In glej! Tirolci odgnali so vse sovražnike in jih pobili, ter tako rešili domovino. Pri Tirolcih se moramo učiti žive vere, katera tudi v politiki ne obmolkne.

Občinske volitve na *Dunaju* vršile se bodo morda v drugi polovici tega mesca. Liberalna in protiliberalna stranka se krepko pripravljata za boj. Bog daj zadnjim veliko zmago!

Redkokedaj kaj slišimo iz *Črnegore*. Zdaj je nekaj posebnega. Pred kratkem se je objavil ukaz kneza Nikolaja, ki je vzbudil mej prebivalci veliko vznemirjenje. Knez je namreč določil, da mora biti preskrbljen vsak črnogorski bojevnik do 1. februarja z vsemi vojnimi potrebščinami. Umevno je, da si ljudstvo ni moglo tolmačiti te knezove naredbe in je zahtevalo pojasnila. Tej želji je knez tudi ustregel. Sklical je splošni ljudski shod, na katerem je v daljšem govoru pojasnil, da ima njegov ukaz le ta namen, da se ljudstvo pripravi na morebitno vojsko.

Bavarsko vojno ministerstvo je izdalo pred kratkem posnemanja vreden odlok na vojna poveljstva. Odredilo je namreč, da ne smejo opravljati vojaki ob nedeljah in praznikih nikakih opravil. Vsak vojak je dolžan udeležiti se božje službe, le iz posebno tehtnih vzrokov se sme oprostiti te dolžnosti. Mej dopoldansko božjo službo morajo biti zaprte vse kantine po vojašnicah. — V Avstriji bi jednaka naredba gotovo ne bila neumestna.

Poroča se, da je laski poveljnik *Galljano* s svojimi četami ostavil trdnjavo Makale, katero so od vseh strani obkoljevali Soanci, sovražniki Italijanov. Italijanskim vojakom se je v poslednjih dneh zelo slabo godilo, ker jim je jelo primanjkovati živeža, posebno pa pitne vode. Jediní studenec, ki se nahaja v bližini, so soanski vojaki deloma zasuli, deloma pa neprestano stražili, tako da Italijanom ni bilo mogoče priti do vode. Galljano je vsled tega uvidel, da je nadaljno bivanje v trdnjavi onemogočeno, in se je jel pogajati z Menelikom, sovražnim kraljem, radi odhoda italijanskih čet iz Makale. Poslednji se je dal pregovoriti in je dovolil v Galljanovo zahtevo. Takoj na to so odšle italijanske čete ter vzele seboj vse vojne potrebščine. Tako poročajo italijanski vladni listi. Z druge strani pa se poroča, da je Menelik le zato Lahe izpustil iz trdnjave, da jih bode toliko lažje dobil v svojo oblast. Gotovega tedaj o tej zadevi se ni prav nič znanega.

Kaj je novega po Slovenskem ?

Kranjsko. Presvitli cesar je dné 17. t. m. potrdil načrt zakona kranjskega deželnega zbora, vsled katerega se preloži okr. cesta Moravče-Vučé Hotič. — Po ljubljanski okolici se trosijo nevarni spisi, katere izdaja neka luteranska družba, da bi tudi med nas Slovence zasejala krivoverstvo. Pazite torej na take spise. Ako vam pridejo

v roke, raztrgajte jih, ali pa jih izročite svojim dušnim pastirjem. — Socijalni demokrati silno rogovilijo po Ljubljani. Pretekli teden prišla jim je zopet njihova prerokinja, Reza Nečer pridigat. Tajila je naravnost Boga in učila, da je človek nastal iz opice. — Mestni zbor ljubljanski je sklenil zidati novo vojašnico za topničarje. Stroški bodo znašali 480.000 gld. Kranjska hranilnica je obljubila prispevek 100.000 gld. Načelnikom gasilnega društva v Št. Vidu nad Ljubljano je izvoljen g. A. Belec. — Deželni odbor je sklenil razpisati zgradbena dela za črnomeljski vodovod. Poljedelsko ministerstvo je dovolilo za obrežna dela pri Ljubljanici pri vasi Slape 275 gld. podpore. — Na faro Prežganje je bil 22. jan. instaliran č. g. Josip Pristov, dosedaj kapelan v Dobu. Katoliško politično društvo za Kranjsko je imelo v Pristavi pri Trziču shod, kateri je bil zelo obilno obiskovan. Govorili so deželni poslanec A. Kalan, prof. dr. Krek, in deželni poslanec dr. Žitnik. Po shodu so se zborovalci pogovarjali o žalostnih razmerah ondotnih kmetov, kateri se morajo tolikanj boriti za svoje pravice po planinah. Bog jim daj zmago, da obvarujejo domačo zemljo pred ptujimi vsiljenci. — Železnica *Trebnje-Mokronog*. Grof A. Barbo in neki advokat na Dunaju sta dobila od ministerstva dovoljenje, da delata priprave za železnico Trebnje-Mokronog. — Deželna vlada je določila, da se bodo nadalje vojaški nabori vršili tudi v Trebnjem in Žužemberku. — Na zadnji ljubljanski živalski sejem so prignali 1270 konj in volov, 368 krav in 57 telet. Konjska kupčija je bila prav dobra. — Č. gosp. Alojzij Stare, župni upravitelj na Rovi, je stopil v stalni pokoj. Nova šola na Viču se bode začela zidati letošnjo spomlad.

Koroško. Celovska trgovska zbornica si je zopet predsednikom izvolila pl. Hillingerja, kateri je že 23 let njen predsednik. — Povodom 70. rojstnega dné deželnega predsednika bar. Schmid-Zabierowa imenoval ga je mestni zastop celovski častnim meščanom. Temu se ni čuditi! Bolj čudno pa je, da ga je tudi občina Jezersko izvolila častnim občanom. V Celovcu bodo ustanovili višjo državno obrtniško šolo. — Prihodnjo spomlad bodo začeli delati železnico Volšberk-Zeltweg. — Mil. knezoskof se je povrnil dné 16. jan. z Dunaja. — Premeščeni so gg. kapelani: Rud. Perné iz Žabnic v Šmarno; Jos. Brabeneč iz Št. Urbana v Motnico in Jakob Kunes iz Motnice v Št. Urban. — Umrl je dné 15. jan. č. g. Val. Kreiner, vpokojeni župnik v Meiseldingu. — Preč. g. župnik Jan. Wieser je bil imenovan dekanom v Velikovcu. Dekanom celovske dekanije je imenovan dr. J. Sommer, stolni kanonik. — Župnijo Radle je dobil č. g. Ant. Pucher.

Štajersko. V Gradcu se je zbrala družba živinorejcev iz raznih krajev dežele, da se pogovorijo o pripomočkih, kako bi se dalo vzboljšati in povzdigniti živinorejstvo. S slovenskega Štajarja bili so onde gg.: Lenček iz Planice pri Sevnici, vitez Haupt iz Stražnika pri Braslovčah, Plessing iz Valdeka pri Slovenjigradu. Prepoznali so to-le: Da bi se živinorejstvo zamoglo lepše in zdatnejše razvijati, morala bi se dotična postava iz leta 1882 kot že zastarana predelati proti potrebam

današnjega časa, ter so izrekli željo, naj bi imenovano zadevo v roke vzel deželni zbor. — V Zavrču ob Dravi je pri svojem bratu, ki je onde dekan, novo maso služil č. o. Maksimilijan Zaplata. Doma je iz Volčeje-vasi na Murskem polju. Mladenič posvetil se je stanu učiteljskemu. Leta 1887 postal je nadučitelj na Planini pri Kozjem. Tukaj je službovanju dal slovo ter je stopil v samostan kapucinski in se pripravil za duhovnika. — V okraju Mariborskem bodo letos več kakor 20% občinskih doklad potrebovale sledeče občine: Studenci 40%, to se pravi, da bodo davkoplačevalci od vsakega goldinarja »cesarske plače« plačevali po 40 kr. za potrebe v domačej občini, Bistrica pri Falu 40, Fram 30, Kamica 40, Sv. Jurij ob Pesnici 37, Gradiška 25, Gušova 60, Jelovec pri Kamici 30, Ježenci 25, Gornje Hoče 35, Račje 45, Sv. Križ 30, Krecenbah 30, Kumen 40, Gornja sveta Kunigunda 25, Lembah 25, Lajtersberg 28, Ljubnica 60, Sv. Marjeta ob Pesnici 60, Ruše 45, Sv. Marjeta pri Kačnjaku 25, Sv. Nikolaj 28, Póbrezje 60, Rávnice 40, Radvanje 40, Sroke 50, Spajzenek 40, Zulctal 25, Tresterica 30, Vaksenberg 50, Svičina 25, Selnica pri Fali 40, Cirberg 40, Ciglenice 40, Smolnik 60%. Okraj Mariborski bo letos potreboval 48.088 glđ., dohodkov pa pričakuje za 27.810 glđ., toraj bo manjkalo 20.278 glđ., a to bodo pokrili s 15% okrajnih doklad, od tega bo se po postavi porabilo 7% za šolske potrebe. — Občina Sv. Jurij ob Pesnici bo iz okrajne blagajnice dobila 100 glđ. podpore za vago. — Občini Višnjavas pri Vojniku je okrajni zastop Celjski dovolil 100 glđ. podpore za popravo mosta v Ivenci. — V okraju Celjskem bodo potrebovale občinskih doklad občine: Vojnik 60%, Kalobje 60, Zalec 60, Sv. Lovrenc pri Teharji 46, Šmartin 45, Griže 45, Višnjaves 40, Gotovlje 40, Pirešica 35, Sv. Pavel 35, Sv. Jurij 32, Sv. Peter 30, Dramlje 25, Okolica Celje 25, Škofljaves 22, Petrovče 20, Svétina 20, Vrankolje 20, Novcerkev 20, Dobrna 18, Teharje 17%. — V Studenicah pri Poljčānah so ustanovili »Bralno društvo«. Zeleti bi pač bilo, da bi tako ali podobno društvo imela vsaka fara. Kjer pa razmere ne dopuščajo društva, naj bi se ustanovljale vsaj »farne bukvarnice«. Pri »Družbi sv. Mohorja« bodi zapisana vsaka hiša, vsaka kočā. In za branje, kakoršnega ne najdeš doma, za tako branje in primeren poduk skrbijo »društva« in javne »bukvarnice«. — Sveti misijon so v Galiciji pri Celji vodili gospodje lazaristi od Sv. Jožefa, v Konjicah pa č. o. Doljak in Vrhovec iz »Družbe Jezusove«. Dal Bog obilo blagoslova! — V Ptujih umrl je gosp. profesor Luka Kunstek; bil je vrl mož, iskren domoljub. Narodil se je pri Sv. Florijanu blizo Rogatca pred 61. letmi. V Gradcu pa je umrl gosp. dr. Paltauf, ravnatelj pri toplici na Dobrni, star 68 let. Svetila obema večna luč! — V Zrečah se je kovač Matevž Potočnik nasrkal zganja, zvečer domu gredé padel je v vodo, kjer so ga drugo jutro našli mrtvega; doma je bil iz Tokačeva pri Slatini. — V Bohorini pri Zrečah se je ploh zvalil na Pongrac Hribernika iz župnije Vitanjske ter ga zmečkal do smrti.

Primorsko. Goriski Italijani na vso moč nasprotujejo slovenski šoli. Mestni zastop goriski je imenoval za novo šolo dve učiteljici, ki pa se učiti nimate pravice. Slovenci so se pritožili, in deželni šolski svet je imenovanje zavrgel. — V Trstu so nepoznani zlikovci (bržkone dijaki) zamazali podobo presv. cesarja, visečo v neki sobi mestne realke. Ravnatelj, ki je sam poln iredentovskega duhá, si na vso moč prizadeva, da bi zločincev ne zasledil. — V Piranu so na nečuven način Italijani napali slovenske deželne poslance ter jih očitno grdili in zasramovali. — Kranjska industrijalna družba bode v Trstu napravila velik plavež, v katerem bode delalo 1400 delavcev. Na leto bodo izdelali 500.000 met. centov surovega železa. — V Šmarjah na Goriskem je umrl 24. jan. č. g. župnik Kodrič. — Dne 19. jan. je umoril 20letni fantalin z nožem zaporedoma dva tovariša na Gradašici pri Vipavi. Vislice mu menda vendar ne bodo odsle.

Cerkev in šola.

Salezijanski sotrudniki ali sodelavci, pobožna družba ali nekaka bratovščina, so poklicani, da povspesujejo don Boskova dela. Ti so sploh dobri kristijani obeh spolov, vsakega stanu, kateri v krogu svoje družine živeči in sredi sveta duh »pobožne družbe salezijanske« ohranijo, ter ji z moraličnimi in fizičnimi pripomočki pomagajo, da dosega svoj glavni namen, namreč, krščansko vzgojo uboge in zapuščene mladine. Don Bosko je društvo za duhovne in neduhovne, kateri so mu mogli že v začetku veliko pomagati, zato ustanovil, da bi pomnožil število tistih, ki mu morejo pomagati, da bi okrožje njih delavnosti razširil in blagor duš pospešil. Izdal je malo postavo, katero je bil predložil sv. Očetu Piju IX., ki so jo z dekretom 9. majnika 1876. potrdili ter novemu društvu podarili mnogo duhovnih milostij in veliko odpustkov. Pij IX. so celo hoteli, da se piše njihovo ime na čelu kazala sodelavcev, spodbujevali so kardinale in škofe, naj se zapišejo in v zaupnem govoru so rekli nekoč: »Salezijanski sodelavci so odločeni veliko dovrševati v Cerkvi in družbenem življenju. Njih delovanje meri zlasti na izobrazbo in podporo mladini, s časom jih bodo visoko cenili, in jaz menim, da ne bom videl samo družin, ampak cele vasi in mesta, ki se bodo pridružili temu društvu. Zato tako zelo ljubim njegove sodelavce in jim vedno zadovoljnost rad skazujem.«

In Leon XIII, brž ko so bili povzdignjeni na prestol, blagovolili so salezijanski sodelavec postati, kakor so bili Pij IX., in rekli so: »Jaz nočem biti samo kot sotrudnik zapisan, temuč hočem biti res prvi delavec.« Nekoč so rekli don Bosku: »Kolikorkrat govorite s sotrudniki, jim recite, da jih prav iz srca blagoslavljam, kajti njih delovanje je, mladino pogube reševati, in samo jednega mišljenja morajo vsi biti, nji pomagati, da se v duhu svetega Franciška Salezija vse dobro povspesuje.« — Tudi

don Bosko, ki je s svojim bistrim očesom pregledal človeško revščino in tudi prihodnost, je videl v ustanovitvi družbe salezijanskih sodelavcev delo za obranjenje in obnovitev družbe, katero (delo) se bode razširilo po vsem svetu.

Imel je tudi navado reči: Če bodo škofje in duhovni spoznali, kako mogočno pomoč morejo imeti pri vsakem dobrem in velikem delu po tej družbi salezijanskih sodelavcev, se bodo potrudili jo v svojih škofijah in župnijah ustanoviti. Prišel bode čas, ko bode dober katolik in salezijanski sotrudnik istega pomena. O shodu, ki so ga imeli salezijanski sotrudniki dne 29. m. m. v Ljubljani, bo »Domoljub« svojim bralcem obširneje poročal.

Listek.

Omahljivec.

(Povest. — Spisal P. Bohinjec.)

(Konec.)

VI.

Bilo je leta 1878. Vladarski shod v Berlinu je uredil balkanske državne razmere in poveril je Bosno in Hercegovino našemu cesarju. Turški sultan je priznal ta sklep, turški prebivalci pa so se mu ustavljali, in poveljnika Filipovič in Jovanovič sta prestopila 29. julija l. 1878 bosensko in hercegovinsko mejo. Tedaj so bili tudi slovenski fantje poklicani na vojsko in ta glas je prišel naenkrat tudi v Zdehanjo vas.

Joško Rozič, ki je bil odbornik in občinski tajnik pri novem županstvu, je razlagal in bral pivcem o tem dogodku. A mislil si pa vendar ni, da utegne biti vojska, in kar naenkrat je prišlo povelje, da morajo odsluženi vojaki v Ljubljano in od tod dalje — v Bosno in Hercegovino zoper Turka. Dasi je Joško moško pripovedoval, kako je treba imeti srce za domovino in dati za-njo življenje, ako je treba, vendar se ni menda nihče toliko zbal te novice, kakor on. Poskusil je marsikaj — a ni se dalo mazati niti z jezikom niti z denarjem.

Tudi on je moral popustiti ženo, otroka, starše in sestre, popustiti gospodarstvo, popustiti tudi njemu tolikanj priljubljeno občinsko tajništvo in obleči vojaško suknjo. Tudi zato ga ni veselila ta sprememba, ker je bil pri vojakih večkrat kaznovan in je došel le do »kaprola«. Toda nič se ni dalo obotavljati: drugi dan zjutraj je že bil v Ljubljani.

Tam pri Travniku se se naši fantje dobro spoprijeli s sovražnikom. Tudi Rozičev Joško je nesel svojo puško v prvi vrsti. Cel dan so že hodili lačni in žejni po razbeljenih tleh, solnce jim je pripekalo na težko obložene hrbte in zdaj naenkrat naleté na Turka. Nekaj časa so streljali na daleč. Toda vedno bližje so drug drugemu. Naposled se spopadejo s sabljami in bajoneti. Dim se je še valil nad glavami.

Joško je šel za drugimi, toda vedno je pazil, kako bi si poiskal varnejšega zavetja. Ravno za nekim grmom

stoji. Marsikdo je že krvavel na tleh. Joško hoče stopiti korak nazaj v drugo vrsto: zdelo se mu je varnejše in v ognji ni tako natančne komande.

V tistem trenutku pa, ko se obrne Joško na pol okrog, da bi se umaknil še bolj za grm, zakadi se vojak za njim z nasajenim bajonetom proti Turku, ki je zavihtel sabljo nad Joškom. Jošku je bila bojazljivost — sreča in nesreča. Turek ga ni zadel s sabljo damasčenko, zadel ga pa je tovariš z bajonetom . . .

Joško omahne na tla.

»Omahljivec,« zadere se tovariš nad njim in pobere njegovo puško z nabasanim bajonetom ter sune proti Turku, kateri je odskočil prvič. Drugič pa mu je zabodel bajonet v stegno. Jošku se je tovarišev bajonet zasadił v rebra in pogledal iz-za pleč. S tako močjo se je zagnal tovariš. Zato pa je hitro segel po Joškovi puški. Drugače bi bil izgubljen.

Joško je ležal v nezavesti. Omahljivost njegova ga je pokopala. In zadal mu je smrtno rano avstrijski vojak, ne Turek, njegov tovariš taistega polka, taiste kompanije. Izdajicam se tako godi. Seveda ni storil tovariš tega na'lašč. Joško je bil sam kriv svoje nesreče.

Dolgo časa je še ležal na tleh. Naposled pridejo sanitejci z vozom, obvežejo ga in položé na voz. Zdaj se je nekoliko zavedel. Kmalu pa je postal zopet nezaveden.

Na večer so pripeljali ranjence v neko kolibo. Tam se je Joško zopet zavedel in izpil nekoliko kapljic žganja. Zdaj še-le je spoznal, kaj se je z njim zgodilo. Vest mu je očitala, da je nezvestnik, omahljivec, izdajica. Kaj bode, ako izvedo to? Kaj sem storil? In skoro si je želel umreti. Toda sodba božja mu je stopila pred oči. Spomnil se je vseh hudobij, ki jih je že storil, in vest ga je silno pekla. Nič manj ga ni pekla in skelela zevajoča rana, nad katero je vojaški zdravnik zmajeval z glavo.

V takem stanu zopet postane nezaveden.

Drugi dan so odpeljali ranjence dalje in tretji dan je ležal Joško v tržaški bolnici.

Prosil je vojaškega duhovnika. Neizrečeno ga je bil vesel. Še je imel toliko moči, da je pisal na župnika v Zdehanji vasi lastnoročno pismo.

Častiti gospod župnik!

Kar sem zagrešil v svojem življenju, to sem že povedal vojaškemu duhovniku. Bog mi bodi milostiv! Dolžnost pa je moja, da Vas prosim za odpusčanje. Jaz sem zastrupil Vašega psa, ko sem šel v vojake, jaz sem zakrivil, da so Srpu namazali hišo, jaz sem pokvaril vaški vodnjak, jaz sem zakrivil vse britke ure, katere sta imela Vi in bivši župan Srp. Zdaj spoznam — a žalibog prepozno. Smrtna ura se mi bliža. Popravite Vi za menoj, kar jaz ne morem. Prosim Vas!

Vas

Joško Rozič.

VII.

Srp je še ostal v občinskem odboru, ker so ga volili v II. razredu.

Nekega dne se oglasi po občinski seji pri gospodu župniku.

«Gospod župnik, tudi Vi ne bodete več predsednik krajnega šolskega sveta. Danes smo imeli volitev treh novih udov krajnega šolskega sveta. Vsi so nasprotno stranke.»

«Nič ne dene! Pustiva to! Berite to-le pismo!»

Srp bere Joškovo pismo na župnika.

«Hvala Bogu! Pravica in resnica mora priti na dan.»

«Bog je posegel vmes.»

Bliskoma se je raznesla novica po vasi.

* * *

Od tistega časa se je precej predrugačilo v Zdehanji vasi. Graščaku Hohnwetteru so napovedali konkurz. Stari Rožič je odklonil izvolitev predsedništva v krajni šolski svet in izvoljen je bil zopet gospod župnik. Izvedel je kmalu smrt svojega Joška.

Tudi županska volitev se je vršila vnovič, ker se je graščak moral odpovedati. Srp je bil spet oče župan.

* * *

Tisti vojak, ki je ranil Joška, odlikovan je bil s srebrno svetinjo in postal je narednik. Ostal je tudi po končani vojski pri vojaki.

Nekega dne je imel »šolo« z vojaki novinci. Povelje je bilo za tisti dan, da jim govori o veri. In ko je po svoje razložil, kako potrebna je človeku vera in posebe še vojaku, tedaj jim je povedal tudi zgodbo iz svojega življenja, zgodbo o vojaku Jošku Rožiči. Strmé so poslušali vojaki izkušenega narednika, ta pa je sklenil svoje predavanje tako-le: »Kdor ni zvest svoji sveti veri, ta tudi ni zvest svoji domovini, ta tudi ni zvest svojemu — cesarju.«

Bil je Smolečev iz Zdehanje vasi ta narednik.

Narodno gospodarstvo.

Kako se prestimijo cvetlice v loncih. Cvetlice devati v zakurjeno sobo ni vselej dobro. Večina cvetic najbolje prezimi v prostorih, katerih gorkota je nad 5—10° po Celziju. Cvetlice je treba postaviti na okna ali vsaj blizu oken, da dobe dovolj svetlobe. Tiste cvetlice, pri katerih listje odpade, zamoremo hraniti v kletih.

Zelena krma za perutnino. Da ostanejo kokoši zdrave, morajo dobivati tudi po zimi nekoliko zelene krme. Poganjki od repe in pese so kaj dober nadelostek za zeleno krmo. Jako jim ugajajo kuhani koščki repe, pese in kolerabe. Nekateri denejo v zaboj med prst zita, da skali ter tako zito kokošem pokladajo.

Da iz gnoja ne izpuhti rodovitna moč, naj se dela tako: 4—6 funtov tako kakor moka zmle tega gipsa ali pa 33 funtov prav na drobno raztrgane šote imate toliko moči na 100 funtov gnojnice, če se z njo dobro pomeša gips ali pa šota, da iz nje ne more izpuhteti amonijak, ki je v gnoji najbolj važen. Gips ali šota tisto stvar, ki nam iz gnojnice v nos drega in

smrdi in ki se v učenem kemijskem jeziku »amonijak« imenuje, zgrabita tako, da nikakor ne more zbežati iz gnojnice, tedaj ostane v nji in gnoj obdrži potem vso svojo moč. Gips in šota sta dober kup, truda s tem ni dosti, če se večkrat gnoj potrese ali gnojnico pomeša z njima, dobiček pa je tolikšen, da bi vsi gospodarji gotovo delali tako, ako bi le nekaj časa poskusili.

Mlada praseta bolehalo pogostokrat na hitrici. Zoper to nevarno bolezen je izvrstno sredstvo navadno oglje. Oglje se stolče in potrese na jed, katero praseta dobivajo. Ako stara še doji raseta, strese se jim nekoliko tega prahu na jezik, da ga morajo požreti. Potrebna je snažnost v hlevih, da praseta te boleznine dobé.

Ako hočemo osnažiti plesnjeve sode, moramo odstraniti s kakim omelom ali zato narejeno krtačo vso plesnobo in potem omiti z mrzlo vodo, kateri smo pridali nekoliko sode.

Po zimi ne smemo spuščati vode na travnike, kajti povišina travnika zamrzne. Led pa zraku nikakor ne pusti do korenine. Koreninice trav radi tega poginejo.

Za vinorejce. Poslanec Schweiger je v deželnem zboru kranjskem stavil nastopna predloga, ki sta bila vsprejeta: Dež. odboru se naroča, naj se s prošnjo obrne do vis. vlade, da se prenaredi drž. zakon z dné 15. jul. 1890 v toliko, da bodo dotičnih olajšav deležni tudi mali vinogradarji, ki morejo le malo površja n. pr. 1000 m² nasaditi. Dež. odboru se naroča, naj preudarja, ali bi ne kazalo za vse požlahtnene ameriške trte določiti jednako ceno, to pa tako nizko, da jih bodo mogli nakupovati tudi revni vinogradarji. Vendar pa naj dež. odbor ceno določi na podlagi dejanskih stroškov za pridelovanje požlahtnenih trt.

Trtna uš se po kranjskih vinogradih se vedno razširja. Od 10.838 ha vinogradov je dosedaj okuženih, oziroma opustošenih že 7664 ha, ki se razdele po političnih okrajih tako-le: krški okraj od 4474 ha vinogradov opustošenih 3117 ha; novomeski od 2972 ha — 1570 ha; črnomaljski od 2189 ha — 2105 ha; postojnski od 1201 ha — 870 ha. Najbolj vničena je tedaj trta v črnomaljskem okraju, kjer je le še 83 ha zdravega trtja.

Isterskega vina se je l. 1895 iz poreskega pristanišča izvozilo 80.830,58 hl. L. 1894 77.901,08 hl. in l. 1893 samo 56.102,37 hektolitrov. Kakor razvidno, se množi izvoz domačega vina.

Odbor »Kmetijske hranilnice in posojilnice, registr. zdruge v Starem Trgu pri Ložu« sklicuje na dan 16. svečana t. l. izvanredni občni zbor. Zbor se bode vršil v prostorih »kmetijske hranilnice in posojilnice v Starem Trgu« ob 5. uri popoldne. Na dnevnem redu bode posvetovanje gledé preosnove (spremenitve) združnih pravil § 5, 12 in 35. in volitev novega odbora. K obilni udeležbi vabi odbor »kmetijske hranilnice in posojilnice v Starem Trgu pri Ložu«.

Raiffeisenova hranilnica in posojilnica v Srednji Vasi v Bohinju, ki je imela dné 2. februarija t. l. prvi redni občni zbor, izkazuje od dne 18. maja 1895,

ko je začela poslovati, pa do dne 31. decembra 1895 24.962 gld. 70 kr. dohodkov, 23.564 gld. 54 kr. izdatkov, tedaj skupnega denarnega prometa 48.527 gld. 24 kr. Mej tem časom pristopilo je 78 družnikov, ki so plačali po 1 gld. delež. — Vložilo je 130 strank 21.034 goldinarjev 20 kr., izposodilo pa si je 59 dolžnikov 22 tisoč 191 gld. 52 kr. Čisti dobiček znaša 84 gld. 85 kr. Vloženega denarja se je moralo največ pošiljati »Zvezi« in drugim posojilnicam, kajti domačini več vlagajo, kakor pa izposojujejo, kar je vsekako veselo znamenje in dokaz še dokaj ugodnega gmotnega stanja mej skromnimi in varčnimi Bohinjci.

Zdravilo zoper vratnico. Č. gosp. župnik na senturski gori, Robič, priporoča kot najboljšo zdravilo zoper vratnico »rozno korenino«, ki raste po bohinskih in kamniških planinah.

Domoznanstvo.

Tako smo zdaj pregledali površno vse dežele, katere ima naš cesar pod seboj.

Zdaj pa treba vedeti, kako vse to gospodari. Sam ne more, je prevelika reč, imeti mora služabnike ali ministre¹⁾. In res ima cesar več ministrov (ali služabnikov) za pomoč.

Razločujemo zdaj v avstro-ogerski monarhiji 3 vrste ministrov in sicer: 1. skupni ministri, 2. avstrijski ministri in 3. ogrski ministri.

Poglejmo najprej skupne ministre. Imamo 3 skupne ministre in sicer: 1. C. in k. minister cesarske hiše in zunanjih zadev. Ta mora skrbeti, da so v redu vse zadeve cesarja in cesarskih sorodnikov do države in da je naša država v pravih in koristnih zvezah s sosednjimi državami. Zato ima ta minister svoje poslance pri vseh kraljih in cesarjih, da mu pomagajo se pogajati in dogovarjati o raznih rečeh, n. pr. kupčija, trgovina, železnične zveze, telegrafne zveze, brodske zveze itd. Ti poslanci morajo tudi skrbeti za naše ljudi pod drugim cesarjem, seveda imajo zato zopet pod seboj: general-konzule, konzule, vicekonzule itd. po raznih bolj velikih krajih. Kdor od naših ljudij živi v tuji deželi in pride v kakošno stisko ali zadrego, se more obrniti do enega od teh gori naštetih uradnikov in ti mu morajo pomagati in ga varovati.

Ta minister ima pod seboj tudi orientalsko akademijo, to je taka šola, kjer se tisti učé raznih rečij, posebno pa tujih jezikov, katere minister pošilja ven za svoje poslance ali konzule.

2. C. in k. skupni denarni minister (financminister) ima z denarjem le toliko opraviti, kolikor zadeva skupne stroške in dohodke in ima v rokah c. in k. kaso ali blagajno cele monarhije in poleg sebe: skupni najvišji računski dvor, ki nadzoruje, kako se tu z denarjem ravna.

Ta minister vlada tudi Bosno in Hercegovino.

¹⁾ Minister je latinsko in pomeni služabnika.

3. C. in k. skupni vojni minister, ki skrbi za skupno armado ali vojsko. Za deželno brambo imamo že vsak svojega ministra. O naši vojski bomo pri drugi priliki še kaj več povedali.

Ti trije ministri so skupni za celo cesarstvo, za nas in za Ogre, pišejo se pa sedanji ministri tako-le:

1. grof Goluhovski, minister zunanjih zadev,

2. pl. Kalaj, minister skupnih denarnih zadev in za Bosno,

3. F. Z. M.¹⁾ Krigshamer, skupni vojni minister.

Prvi je po rodu Poljak, drugi Madjar, tretji Nmec.

Ti trije skupni ministri se tačas pokažejo, kadar zborujejo delegacije, v katerih se sklepa o skupnih rečeh cele monarhije.

Dunajska vlada.

Vsled dualizma, to je: tiste nesrečne pogodbe, ki jo je minister Bajst l. 1867 sklenil z Ogrji, ima cesar poleg skupnih še dvojne posebne ministre, avstrijske na Dunaju in ogerske v Budimpešti.

Poglejmo si najprej dunajske ministre.

1. C. kr.²⁾ minister za notranje zadeve, zdaj se piše ta gospod grof Baden in je po rodu Poljak.

Ta minister ima zadnjo besedo pri stavbah, cestah, kanalih; nadzoruje zavarovalnice ali asekurance; izdaja državni zakonik, kjer se beró vse nove postave in ukazi, ima pod seboj najvišji zdravstveni svét; dalje ima pod seboj vse c. kr. bolnišnice in sirotišnice in vso c. kr. policijo ali javno stražo. Temu ministru so naravnost pokorni vsi načelniki vlade po raznih deželah, naj se že imenujejo c. kr. namestniki ali pa c. kr. deželni predsedniki, dasi morajo ti načelniki ukazom vsakega ministra ubogati.

2. C. kr. minister za bogočastje in poduk, sedanji se piše baron Gauč, Nmec po rodu.

Ta minister ima vrhovno oblast čez vse javne sole in čez cerkvene zadeve, to je plače za duhovnike, za ustanove, za poprave cerkvā itd.

Ta minister ima pod seboj tudi: cesarski akademiji znanosti na Dunaju in v Krakovu, c. kr. avstrijski muzej za umetelnost in industrijo, c. kr. osrednjo komisijo za popisovanje, c. kr. zemljeznanski državni ustav, c. kr. ustav za zrakoslovje in zemeljski magnetizem, c. kr. osrednjo komisijo za starine, umetnosti in zgodovino in c. kr. osrednjo komisijo za obrtniški poduk.

3. C. kr. pravosodni minister, sedanji se piše: grof Glajspah, nemškega rodu.

Ta minister ima pod seboj vsa sodišča od najvišjega doli do okrajnega sodišča; tudi so mu pokorni advokatje in c. kr. notarji.

4. C. kr. denarni minister (financminister); zdaj vodi to službo vitez Bilinski, rojen Poljak.

Vse svoje gospodarstvo ima razdeljeno v 3 glavne vrste: 1. osrednje vodstvo vseh rečij, ki se denarja ti-

¹⁾ F. Z. M. se bere: feldcajgmajster ter pomeni drugo stopinjo generalov od zgoraj navzdol.

²⁾ Naši ministri imajo prislov c. kr., to je: cesarsko-kraljevi, skupni ministri pa c. in kr., kjer ta »in« pokaže na Ogrsko.

šejo, pa niso v rokah c. in kr. skupnega denarnega ministra; 2 razni davki; 3. državni troški in državni dolgovi. Tudi tobak, sol in loterijo ima on v rokah in zapoveduje vsem davkarjem in financarjem po okrajih. Ta minister kuje zlat in srebrn, nikelnast in kupren denar, papirnatega pa po novi postavi ne sme več delati, to pravico bo imela zanaprej samo avstro-ogrška narodna banka. Kaj je to, bomo že še slišali.

Kmečka pisma.

Na Dolenjskem, dné 29. jan. 1896.

Ljubi Domoljub!

Dostikrat ko sem bral kako pismo Jake z Gorenškega, mislil sem, da bi bilo dobro, če bi kak Dolenjec poslal kako pismo z Dolenjskega. Tako bi se vsi slovenski kmetje bolje spoznali, izvedeli, kaj nas teži, kje nas črevelj tišči, potem bi se pa nazadnje morda še pomenili, kako bi si vsi skupaj pomagali, če že ni prepozno. — Veseli nas posebno, ker se Gorenjci tako pogumno potegujete za svojo pravico, in se ne daste Bornu vgnati v kozji rog. To je lepo in vse hvale vredno. Z vaše rodne zemlje ne sme vas pregnati tujec ne z denarjem, ne z lepa, ne z silo. Jaz sem doma tam blizu Velkih Lašč. Naši mejaši ste dve grajščini: turjaška in orteneška. Lastnika grajščini sta kranjska Nemca, katerima smrdi naš jezik, dasi obrajtata naš groš. Nekateri naših manjših posestnikov res včasih kaj zaslužijo pri grajščini, zato pa hoče nas grajščina imeti popolnoma v oblasti. Turjaška grajščina bi rada komandirala po turjaški občini, kjer je bil doslej župan vedno le po njenej milosti, orteneška pa tam okoli Karlovice in Poljan. Znabiti se bo še o priliki bralo, kako se je oddajal lov lužarske občine. Takrat boste zvedeli, da se tudi mi se ne damo kar tako ustrahovati; da je pri nas vendar še nekaj mož, če prav je dosti več figa — mož. Pri nas kmetje nismo tako premožni kakor ste Gorenjci, in tisti denar, kar ga je v okrajih, je nakopičen le v malo rokah. Zato ga pa te roke toliko bolj izrabljajo. Nekateri pošujejo denar na tolike obresti, da jim človek lahko naravnost reče oderuh, drugi dobičkolovci so pa bolj prefrigani; za dobro plačane denarne usluge se pusté hvaliti kot pravi kmetjski prijatelji in dobrotniki. Ne srečni zadolženi kmetič poljubuje bič, kateri ga bije. Da bi to peklenško oderuštvo in dobičkolovstvo malo udušili, bi to ustanovili so za naš okraj posojilnico v Dobropoljah. Iz začetka smo zmajevali, češ, saj ne bo nič, kdo bo naše mogočneže ugnal? Kdo bo zaupal posojilnici denar? Tisti maloštevilni prijatelji posojilnice se niti niso upali o posojilnici govoriti, nasprotniki so pa po konci nosili glave, in se posmehovali pomilovalno, češ, reveži kaj boste brez nas. Če nas ni zraven, ne bo iz vsega nič. In ko je posojilnica navzlic vsemu nasprotovanju začela delovati, prerokovali so ji zgoden in žalosten konec. Toda prišlo je drugače. Posojilnica se je precej krepko

razvijala, dobila je precej domačih vlog in sedaj dobi kmet denar po ceni in brez velikih stroškov. Seveda morajo nekateri prosilci precej dolgo čakati, ker v posojilnici vedno bolj manjka kakor ostaja. Sčasoma bo pa tudi to gotovo drugače. Možje, ki so nam ustanovili posojilnico, so dosegli svoj namen: obresti so padle, denar se dobi sedaj po 5%, se ponujajo ga; oderuhom se je obrt spridila in kmetje se bolj zavedajo svoje moči. Možje, ki so ustanovili posojilnico, za svoj trud ne bodo prejeli drugega plačila kakor hvaležnost tistih, katere so rešili iz oderuških krempljev. Jaz jim pa rečem: Le tako naprej! kmalu boste dosegli, kar ste hoteli: gospodarsko neodvisnost kmetov. Jaz bi svetoval vsem pravim ljudskim prijateljem, naj osnujejo v vsakem večjem kraji kmetjsko posojilnico in zatrti boste škodljivo moč oderuškega kapitala. Pa ne strasite se truda in skrbij! Ne bojte se nasprotnikov! Na svidenje! Vaš Janez.

Razne novice.

(«Nared» — obrekovalc škofev.) Večkrat je že »Nared« trdil, da mu samo naš knezskošof ni po godu. V svoji 18. št. t. l. pa je pokazal, da enako, kakor z našim, dela tudi z drugimi katoliškimi škofi. Pod napisom »škof in učenjak« je v imenovani štev. prinesel notico, v kateri popisuje, kako je Virchov šentpolitskega škofa Rösslerja v odprtem pismu pozval radi njevovega govora na občnem zboru društva za ustanovitev katol. vseučilišča v Solnogradu dné 12. m. m. — Konec te notice se glasi: »Razkrinkani škof molči ko grob.« To je gola laž. Škof je imenovanemu učenjaku takoj odgovoril v dunajskih listih »Vaterland« in »Reichspost.« »Nared« je škofov odgovor nalašč pregledal, da je mogel zoper njega lajati.

(Državna podpora za Ljubljano.) Z ozirom na to, ker je škoda dosti bolj občutna, katero je potres povzročil Ljubljani, kakor je velika državna podpora, katero je ta dobila, je mestni zbor ljubljanski v svoji seji dné 15. jan. t. l. sklenil na c. kr. finančno ministerstvo in državni zbor odposlati prošnjo za dodatno dovolitev po potresu poškodovanim hišnim posestnikom ljubljanskim 1,500.000 gl. brezobrestnega in 1,000 00 gl. 3% posojila.

(Cesarja Franca Josipa hiralnico) za neozdravljive bolnike, katero ustanoviti je kranjska hranilnica povodom svoje 75-letnice sklenila in v svrhu darovala znesek 500.000 gl., zgradila se bode v Vodmatu poleg poslopja usmiljenih sester. Z zgradbo se prične že pomladi.

(Olikanost narodnih liberalcev.) Pred par tedni vrsila se je pred ljubljanskim deželnim sodiščem zanimiva razprava. Pred več tedni bil je namreč g. kapelan Alojz Rudolf neki večer prav prijetno iznenaden: v njegovo sobo jeli so skozi okno frčati kameni prav spoštovanja vredne velikosti in malo je manjkalo, da ne bi jeden teh kamenov navzočega kapelana gospoda V. Zuzeka ravno v glavo zadel — v veliko veselje

cele narodno-napredne inteligence Trnova, Bistrice in še drugih imenitnih krajev. — Pričela se je kazenska preiskava, ki pa ni hotela prav napredovati. Konečno se je storil odločen korak; glavni obdolženec se je vtaknil v zapor. Sedaj je preiskava z večjim uspehom napredovala in hitro se je dognalo, da je glavni storilec označenega pobalinstva — jedna prvih glav »narodnih liberalcev« v Trnovem, Milan Brinšek, trgovca sin in rezervni častnik v Trnovem. Njegov sodrug pri plemenitem delu pa je bil neki železniški delavec. Dobila sta pri deželnem sodišču zasluženost plačilo. Obsojena sta bila Milan Brinšek na šest tednov in Josip Ambrožič na štiri tedne ječe.

(Žandarmerija na Kranjskem.) Pričetkom tega leta so bili v službi žandarmerijski na Kranjskem: Pri stabu v Ljubljani: 1 major kot poveljnik, 1 ritmojster-računovodja, 4 stražmojstri; pri službenih oddelkih na deželi: 1 ritmojster, 2 poročnika, 11 stražmojstrov, 60 četovodij in 205 žandarmov. Vseh žandarmerijskih postaj je 72. Na vsakih 1807 oseb pride en žandarm. Kranjci smo tedaj še vedno miroljubni ljudje.

(Novi deželni odborniki.) Dne 31. t. m. so deželni poslanci Kranjski volili nove deželne odbornike za določbo 6 let. Iz skupine kmetskih občin je bil izvoljen poslanec vodja Povše s 15 glasovi, za namestnika dr. Žitnik s 15 glasovi. Iz skupin mest in trgovske zbornice je bil izvoljen Murnik z 9 glasovi, za namestnika Kersnik z 9 glasovi. Iz skupine veleposestva dr. Schaffer z 8 glasovi, za namestnika bar. Wurzbach. Iz cele zbornice je bil izvoljen dr. Tavčar z 19 glasovi, 15 glasov je dobil dr. Papež. Da je dr. Tavčar izvoljen, ima se zahvaliti nemškemu veleposestniku, ki so se zvezali s slovenskimi radikali ter tako vrgli doseďanega odbornika dr. Papeža. — Tako ima sedaj najmanjša stranka v deželnem zboru 2 zastopnika, najmočnejša katoliško narodna pa le jednega. Ali je to pravično? Dr. Tavčar je ostal mož-beseda. Rajši se je zvezal z našimi narodnimi nasprotniki — nego z nami. — Za plačilo postal je deželni odbornik.

(Nova cerkev v Gerici) se bo sedaj zidala. Mesto je uže prepustilo prostor. Mnogo črnila se je uže porabilo radi nove cerkve. V laškem, slovenskem, da celo v latinskem jeziku se je že pisalo o njej, dasi je še ni. Nepotrebni viharji. Cerkev je hiša božja, vsakemu pristopna. Tako bo tudi nova. Z denarjem prispevajo Slovenci in Lahi; tedaj cela dežela. Cela dežela bo imela pravico v njej, tedaj tudi Slovenci, in naj se še tako postavljajo po robu lahoni!

(Koliko je vredna roparjeva glava.) Tihomir Kuzmanovič je bil vodja roparske čete, ki je bila strah in groza celi Srbiji. Strahovitega roparja pa nikakor niso mogli vjeti. Srbska vlada je razpisala 3000 gld. nagrade onemu, ki prinese Kuzmaničevo glavo. Ta visoka nagrada je omamila nekega roparja, člana Kuzmaničeve čete. Ta nezvesti tovariš je umoril vodjo Kuzmanoviča v spanju, mu odsekal glavo ter jo nesel k sodišču. Tam so mu izplačali »zasluženost« nagrado.

(Volkovi na Notranjskem.) V šneperških gozdih se je že več tednov potikalo pet volkov, a še-le dne 11. jan.

se je gozdnemu pazniku Šetini posrečilo jih zaslediti v Leskovi dolini in ustreliti volka, dočim je volkulja z mladiči utekla.

(Zgorela je) 15. t. m. v Šmartnem pod Šmarno Goro stiriletna Frančiška Zivalič. Mati odšla je prat in pustila otroke same, ki se prisli do zveplenk in provzročili ogenj. Nekaj ur potem, ko so našli dete, umrlo je v grozno bolečinah. Čuvajte otroke in ogenj!

(Vesela novica za tobakarje.) S 15. febr. t. l. prodajala se bo »verzinka«, s katero se naši možje in fantje ob nedeljah tako radi ponašajo, — samo po 5 kr.

(Velikaški prašiči.) Iz Podstenj nam poroča Janez Sadnik, da je letos zopet prodal dva prašiča jorksirskega plemena, ki sta tehta'la devet starih stotov. Jedna izmed teh živalij je bila stara 2 leti, druga pa še-le pol-drugo leto.

(Božji rop.) V Gubenu na Pruskem so po noči 12. januarija vtregali neznani lopovi v cerkev. Pokradli so denar iz nabiralnikov, vlomili v tabernakelj ter odnesli vse drugocenosti. Sv. hostije pa so pometali po tleh.

(Potresi.) Grozen potres v Perziji je dne 2. januarija popolnoma porušil veliko vas Ganjabad. Ponesrečilo je 300 oseb. Dne 5. jan. pa se je zopet primeril potres in v mestu Chri porušil nad tisoč hiš, in ponesrečilo je okoli 800 oseb. — V Schwarzwaldu na Južno Nemškem je bil dne 21. t. m. po noči močan potres. Bila sta dva sunka, prvi ob 1/4 1 in ob 2. uri zjutraj. Treslo se je tako hudo, da so podobe padale raz sten, in da je ljudi metalo iz postelj.

(Strašna vročina) je sedaj v Avstraliji. Iz Sidneja se poroča, da je valed vročine umrlo že 35 ljudi. Ljudstvo je v velikem strahu, vse beži v hladnejše kraje.

(Okrađen na železnici.) Na potu po železnici iz Maribora v Bolcan je gališkemu veleposestniku Skolokemu neznan zlikovec, najbrž ko je spal, ukradel iz kovčega raznih dragocenostij, vrednih nad 5000 gld.

(Tržne cene v Mariboru.) Pšenica 5 gld. 30 kr. do 5 gld. 70 kr., rž 4 gld. 80 kr. do 5 gld., ječmen 4 gld. 35 do 75 kr., oves 2 gld. 95 kr. do 3 gld. 25 kr., koruza 4 gld. 40 do 70 kr., prosó 4 gld. 20 do 60 kr., hajdina 4 gld. 40 do 80 kr., fižola 6 gld. 40 kr. do 7 gld. 40 kr., vse po hektolitru; puran 1 gld. 80 kr. do 2 gld. 50 kr., goska 1 gld. 40 do 70 kr., raca 70 do 80 kr., kopun 1 gld. 50 kr. do 2 gld. 50 kr., kilo riže 12 do 28 kr., graha 24 do 26 kr., leče 16 do 30 kr., fižole 10 do 12 kr., čebule 10 do 12 kr., česneka 26 do 30 kr., putra 1 gld. 20 do 50 kr.; liter mleka svežega 10 kr., posnetega pa 8 kr.; jajce 4 kr.; kilo kislega zelja 12 do 14 kr., kisle repe 10 do 12 kr.

(Pšenice 100 kg) velja po mestih: Gradec 8 gl. 10 kr., Celovec 8 gld. 75 kr., Linc 8 gld., Budapešt 7 gld. 19 kr., Salcburg 8 gld. 13 kr., Dunaj 7 gld. 24 kr.

(Meso v Gradcu) 100 kilo zive teže velja: klavni voli pitani 29 gld. 50 kr. do 33 gld., srednjepitani 27 do 28 gld., suhi 25 do 26 gld. 50 kr.; krave pitane 24 do 27 gld., srednjepitane 18 do 23 gld., suhe 14 do 17 gld.; molzne krave do četrtega teleta 25 do 29 gld., čez četrto tele 21 do 24 gld., breje pa 21 do 25 gld.

Prihodnja številka **DOMOLJUBA** izide dne
20. februarija 1896 zvečer.

Loterijske srečke.

Dunaj, 25. januarija:	38,	37,	64,	3,	49
Gradec, 25. januarija:	73	58	83	4	81
Linc, 1. februarija:	36	83	32	6	31
Trst, 1. februarija:	35	30,	83	45	14

Tržne cene v Ljubljani.

1. februarija.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica m. st. . . .	7 80	Špeh, povojen, kgr.	— 66
Rež, »	7 30	Surovo maslo, »	— 80
Ječmen, »	6 50	Jajce, jedno	— 3
Oves, »	8 80	Mleko, liter	— 10
Ajda, »	7 50	Goveje meso kgr.	— 64
Proso, »	6 50	Telečje » »	— 68
Koruza, »	5 00	Svinjako » »	— 56
Krompir, »	2 80	Koštrunovo » » . . .	— 40
Leča hkl.	10 —	Pšanic »	— 60
Grah, »	10 —	Golob »	— 21
Pisoli, »	10 —	Seno, 100 kgr.	2 30
Maslo kgr.	— 90	Slama, »	2 70
Mast, »	— 70	Drva trda, 4 kub. mtr.	6 70
Špeh, svež »	— 60	» mehka	4 80

Franc Zorc

sv. Petra cesta št. 23

priporoča vsakovrstno

— moko in otrobe —

po najnižji ceni.

6 2-2

Na prodaj je

hiša, hlev, dva vrta s sadnim drevjem in tri njive

na Ježi pri Čeručah št. 9.

Več pozve se pri lastniku **Janez Češko**, na Loki
pod Mengešam št. 36.

16 2-1

Nj. svetost papež Leo XIII.

sporočili so po svojem zdravniku prof. dr.
Lapponi-ju g. lekarnarju G. Piccoliju
v Ljubljani pristrčno zahvalo za dopo-
slane Jim stekleničice (22-1)

Tinkture za želodec

Imenovan zdravnik ter
tudi mnogi drugi sloviti profe-
sorji in doktorji zapisujejo bo-
lehavim Piccolijevo želodčno
tinkturo, katera krepi želodec,
povečuje slas, pospešuje prebav-
ljenje in telesno odprtje.

Naročila v sprejema proti po-
vzetju in točno izvršuje G. Piccolij
lekarnar pri „Angelu“ v
Ljubljani na Dunajski cesti.

Cena jedni steklenici 10 kr.

Mlekarstvo. Vsak kmetovalec je opazil, da je mleko po zimi vseh krmiljenja krav v hlevih veliko slabše in ga je tudi veliko manj. Ne moremo si kaj, da ne bi opozarjali gospode ekonomne na Kvizdov korneuburški redilni prašek za živino Franca Iv. Kviada, o. in kr. avstr. in kralj. rumunjskega dvornega založnika v Korneuburgu pri Dunaju, kateri prašek se že nad 40 let z najboljšim vpehom uporablja in zboljša kot krmni dodatek za krave pri trajni rabi kakovost mleka in je množični. (a)

Največji izbor

7 21-2

VIII. zvezek: POVESTI Andrej Kalan

izšel je ravnokar ter se dobiva komad
20 kr., po pošti 23 kr. v Katoliški
Bukvarni in Tiskarni v Ljubljani.
— Tudi III. in IV. zvezek sta še v zalogi.

17 1-1

VABILO

k

I. rednemu občnemu zboru hranilnice in posojilnice v Gorjah,

ki se bo vršil

dné 29. februarija, t. j. prvo postno nedeljo,
ob 3. uri popoldne

v prostorih bralnega društva.

Dnevni red: 86 2-1

1. Poročilo načelstva. — 2. Poročilo nadzor-
stva. — 3. Potrjenje letnega računa. — 4. Volitev
načelstva in nadzorstva. — 5. Posebni nasveti.

Dohodki so znašali 29.840 gld. 51 kr., izdatki
28.792 gld. 28 kr.; vsega prometa je bilo 58.632 gld.
74 kr., doležnikov 79, čistega dobička 92 gld. 16 kr.

Hranilnica in posojilnica v Gorjah,
registr. zadruga z neomejeno zavezo.

Iz proste roke prodajo se

15 2-1

2 slamoreznice in 2 mlatilnice z gepelnom vse v prav dobrem stanu. — Ogleda in natančneje se poišve pri *Janezu Kaniču, posestniku v Koscih nad Gor. Šiško.*

Prostovoljno prodaja

Franc Urbanc v Šmartnem pod Šmarno goro svojo

o i h i š o o

z dvema sobama, kletjo, hlevom, šupo, skednjem, koloceom, zraven je tudi sadni vrt in tri njive. Vse vkup je ocenjeno 970 glđ. Tudi poslopje samo se lahko kupi, katero velja z vrtom vred 660 glđ. Kdor želi kupiti, oglasi naj se v Šmartnem pod Šmarno Goro št. 20. 12 1-1

!Slovenskim gospodinjam!

važne in koristne knjige:

- I. *Toaletta.* Nova učna metoda o priprojevanji oblačil za dame. Cena glđ. 1.50.
- II. *Krojni vzorci za per-lna oblačila.* Navod o priprojevanji ženskega, moškega ženskega in otroškega perila. Cena glđ. 1.80.
- III. *Krojni vzorci za otroška oblačila.* Navod o priprojevanji oblačil za dečke in deklice v starosti od 1—12 leta. Cena glđ. 1.60. Po pošti 10 kr. več.

Dobiti so proti vpošiljatvi zneska pod naslovom:

5 3-2 **M. Kunc v Ljubljani.**

Zaradi potresa snižane cene!

Luka Vilhar

urar v Ljubljani, Vodnikove ulice, pri 260 8 mesarskem mostu

prodaja kakor bi bila

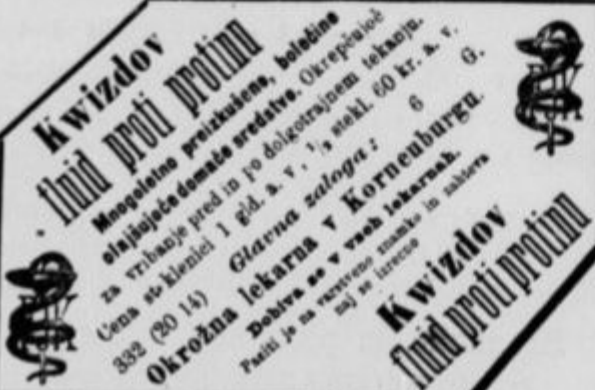
„Razpredaja“

Napriloknostnejša prilika za nakupovanje finih zlatih, srebrnih in nikelastih žepnih ur, stenskih in ur z nihalom, budilnic, verižic itd. 507 12-1

Vsa, tudi najtežavnejša popravila izvršujejo se natančno in zajamceno dobro po nizki ceni.

Kwizdov
Minid proti protinam
 Mnogoletno preizkušeno, bolotilno slajhujoča domača sredstvo. Okrepišilob za vrtbanje pred in po dolgotrajnem tekanju. Cena po klemnici 1 glđ. a. v. 1, a staki 60 kr. a. v. Okrožna lekarna v Korneuburgu. Dobiva se v vseh lekarnah. Pačiti je na razpisno znamko in zabera naj se izrečno

Kwizdov
Minid proti protinam

Sprejme se t. koj

vrtnarski učencec

najmanj 15 let star

Ivan Wider

11 1-1

vrtnar

Ljubljana, Gradišče št. 16.

Herbabny-jev podfosfornasto-kisli

apneno-železni sirup

Ta 26 let z največjim uspehom rabljeni, prvi sirup raxtaplja slex, upokojuje kašelj, pomanjšuje pôt, daje slast do jedi, pospešuje prebavljanje in redilnost, telo jači in krepi. Železo, ki je v sirupu v lahko si prilavajoči obliki, je jako koristno za narejan' krvi, raztopljuje fosforno-apnene soli, ki so v njemu, posebno pri slabotnih otrocih pospešujejo narejanje kostij.

Cena steklenice je 1 glđ. 25 kr., po pošti 20 kr. več za zaviljanje. 299 20-4

Svarilo! Svarimo pred po naredbami, ki se pojavljajo pod enakimi ali podobnimi imi in, a so vendar posvoji sestavi in svojem učinku popolnoma različne od našega originalnega 26 let obstoječega podfosfornasto kislega apneno-železnega sirupa. Zadrževa na

se torej vselej izrecno Herbabny-jev apneno-železni sirup. Paži naj se tudi na to, da je zraven stoječa oblastveno protokolirana varstvena znamka na vsaki steklenici in prosimo, ne dajte se zapeljati niti z nižjo ceno, niti z drugimi pretvezami, da bi kupili kake ponaredbe! 27 20-8

Dunaj, lekarna „zur Barmherzigkeit“

VII/1, Kaiserstrasse 73 in 75.

Zaloga tudi skoro v vseh lekarnah.

Schicht-ovo
patent-milo

z znamko „labud“ je najboljše izmed kateregoli mila.

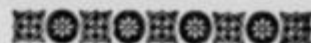
Mih. Lavrič nasl. F. Grošel

18 3-1 trgovina s špecerijskim blagom in deželnimi pridelki 83 3-2

v Ljubljani na Poljanski cesti števil. 11

priporočila različnega travnatega semena, domače in nemške detelje, predenice proste, ker ima samo zato vrejeni stroj. Pristni ribniški fižol, raznih vrst velikanske pese, loško repno seme, kaps (kaselsko seme) laneno seme (presleji), konoplje, sploh zanesljivo kaljiva semena.

Vnanja naročila izvrši hitro in natančno.

Agentje,

kateri bi razpečavali pri zasebnih šestkrat odlikovane novonarejene lesene pregibajoče se zastore (Holzrol-aux) in drugačne zastore (Jalousien) se iščejo proti visoki proviziji. — Ponudbe z priporočili tvrdki C. Klemt, Jal.-Fabrikant in Braunsau i. B. (Ustanov 1878). Največja tovarna te vrste izdelkov. 14 (6-1)

Liniment. Capsici comp.

18 — karne Richter-jeve v Pragi 296

priznano izvrstno bolečine olajšujoče mazilo se dobili posodica po 40 kr., 70 kr. in 1 gid. v vsaki lekarni. Zahteva naj se to sploh priljubljeno domače zdravilo kar kratko kot 726 70-10

Richter-jev liniment s „sidro“

ter sprejme iz previdnosti le v steklenicah z znano varstveno marko „sidro“ kot pristao.

Richterjeva lekarna
pri zlatem levu v Pragi.

Pozor!

Podpisani javno pohvali in vestno priznava, da je p. n. gospod

Anton Sodia,

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem,

med dosežaj mu znanimi puškari najtočnejši in najcenejši izdelovatelj vsakovrstnega strelnega orožja za lov in osebno brambo. Vsi njegovi izdelki so glede ličnosti, pripravnosti in gotovosti v vsakem obziru nepresegljivi. Vsakovrstna popravila izvrši kaj točno, zelo ceno in v dovršenosti nepresegljivo. Kdor enkrat pri njem kaj naroči, ne bo ga nikdar več opustil. Obširni cenik njegovih izdelkov v slov. jeziku dobi pri njem vsakdo zastonj in poštine prosto.

On je gorenski domačin in vrlj poštnjak v vsakem oziru; priporočam ga slavnemu občinstvu najtopleje.

Na Dobrovi pri Ljubljani, dne 15. januarja 1896.

13 1-1

Matija Rant,
c. kr. poštar.

R. Pserhoferja

„lekarna pri zlatem državnem jabolku“

na Dunaju, I., Singerstrasse št. 15.

J. Pserhoferjeve

odvajalne kroglice preje kri čistilne kroglice imenovane, so staroznane, lahne odvajajoče zdravilno sredstvo.

Cena tem kroglicam 1 škatljica 15 kroglice 21 kr., 1 zavoj s 6 škatljicami gid. 1-5, po poštinem povzetju nefrankovano gid. 1-10.

Ako se svota vnaprej pošlje velja s poštino vred: 1 zavoj kroglic gid. 1-25, 2 zavoja gid. 2-30, 3 zavoji gid. 3-35, 4 zavoji gid. 4-40, 5 zavojev gid. 5-20, 10 zavojev gid. 9-20. (Manj od zavoja se ne pošlje.)

Zahtevajo naj se izrecno „J. Pserhoferjeve odvajalne kroglice“

ter naj se pazi, da ima vsaka škatljica na pokrovu rdeče tiskano ime J. Pserhofer, kakoršno je tudi na navodilu za uporabo.

Balzam za ozeblino J. Pserhoferjev

1 lonček 40 kr., franko poslan 65 kr.

Trpotčev sok, steklenica 50 kr.

Balzam za gušo steklenica 40 kr. franko posl. 65 kr.

Grenka želodčna tinktura

(preje življenjska esenca ali Praške kapljice.)

Lehkotno odvajajoče sredstvo, oživlja in krepča želodec, ter pospešuje prebavljenje.

Stekl. 22 kr., dvanajst stekl. gid. 2-

Balzam za rane stekl. 50 kr.

Razun tukaj omenjenih izdelkov ima še vse v avstrijskih časopisih naznanjene tu- in inozemske farmacevtske specialitete in se vsi predmeti, ki bi jih ne bilo v zalogi, na zahtevanje točno in po ceni preskrbijo. Pošiljate po pošti izvrše se najhitreje proti predpošiljati zneska, večje pa tudi proti povzetju. — Če se denar naprej pošlje najboljšje po poštne nakaznici, je poština dosti nižja, nego pri pošiljatih s povzetjem. 289 (12-7)

Fijakarski prsni prašek

škatljica 35 kr., franko poslan 60 kr.

Tannochinin-pomada J. Pserhoferjeva,

najboljše sredstvo za rast las, lonček 2 gl.

Zdravilni obliž za rane

pok. prof. Stuedela, lonček 50 kr., franko poslan 75 kr.

Univerzalna čistilna sol

A. W. Butricha, domače sredstvo proti slabemu prebavljanju. Zavoj gid. 1-

Dva učenca

za kolarski obrt

se takoj vsprejmeta pri

Ferdinand Sch. ffec-u
v Ljubljani, Vegove ulice.

9 1-1

Stanarinske
knjizice

za stranke

z uradne potrjenimi določbami hišnega reda v slovenskem in nemškem jeziku, z razpredelbo za vplačevanje stanarine, vodovodne in mestne doklade, dobé se komad po 15 kr., 10 komadev vkup 1 gid. v

Katol. Tiskarni
v Ljubljani.

Kathreiner
KNEIPP^{ova} SLADNO KAVO

*pijam ju
tako
rada*

Se dobi povsod - ½ Kile za 25 kt.

Kaj je
Kathreiner
Kneippova sladna kava?

K je zdrava hišna in družinska pijača, ki se izdeluje v Kathreinerjevih tovarnah ter ima podoben okus kakor prava bobova kava. Poleg drugih prednostnij se ta sladna kava še po tem okusu odlikuje pred drugimi takimi izdelki.

Kathreinerjeva kava je najokusnejša, najzdravejša in najcenejša primes k bobovi kavi. Ona je čisto prirodni plod v celih zrnih in se rabi s velikim pridom namesto oikorije in

drugih zmletih tvarin, ki se h' kavi mešajo, o katerih se pa kupec ne more prepričati, iz česa da so; uradne preiskave so pa dokazale, da so taki kavini nadomestki dostikrat s različnimi prituklinami popačeni. Iz začetka se vzame ena tretjina Kathreinerjeve in dve tretjini prave kave; pozneje pa vsake polovice.

Tako postane kava voliko bolj zdrava in tudi mnogo cenejša. Kathreinerjevo kavo priporočajo najimunitnejši zdravniki, vsaki dan je bolj obrajtana kot zdrava redilna pijača v javnih zavodih, kakor tudi v stotisočernih družinah. Dobra je pa tudi »čista«, to je, brez primesi bobove kave, ker je zdrava, lahko prebavljiva, redilna in ob enem okusna jed.

Vsaka vestna gospodinja in mati, vsak prijatelj kave, ako mu je mar za lastno zdravje, naj rabi odslej Kathreiner-Kneipovo sladno kavo.

Le na to naj vsak pazi, da ne bo goljufan s kakim ničvrednim ponarejenim izdelkom, zato naj jemlje le izvirne bele zavoje z varnostno znamko, kakor se tu na strani vidi, ter s imenom.

Kathreiner!

Pozor! Bodite previdni in ne pustite se prekaniti. Pristna „Kathreinerjeva kava“ ima vedno enake, bele zavoje in se nikdar ne prodaja odkrita in na vago.

